

24-04-23

‘Ieder voor zich’ boven het Noordzeekanaal

tekst: Frank Gersdorf (beelden toegevoegd)

Er is veel los zand in Noord-Holland boven het Noordzeekanaal. Economisch is het van alles wat, de samenwerking laat te wensen over en bedrijven weten zich niet te profileren. Maar het inzicht groeit dat het anders moet en daarbij speelt ook de nieuwe burgemeester van Alkmaar een rol.

Voorzitter Friso de Zeeuw van het Economisch Forum Holland boven Amsterdam kan zich er nog over opwinden. Hij slaat niet met zijn vuisten op de tafel, maar veel scheel het niet. 'We hebben €200 mln gemist', zegt de regionaal bestuurder, ook emeritus-hoogleraar ruimtelijke ordening aan de TU Delft. 'Dat is een teken dat we het hier echt nog niet op orde hebben.'

De 'zeperd' betreft subsidies van het Rijk die Noord-Holland-Noord misliep 'door niet adequaat samen te werken', zegt De Zeeuw in Monnickendam. De regio had aanspraak kunnen maken op miljoenen uit de pot van €7,5 mrd voor infrastructurele verbeteringen rond nieuwe woonwijken die het kabinet eind vorig jaar verdeelde. De jackpot ging naar regio's die zich goed wisten te organiseren met een krachtige lobby

in Den Haag. Zuid-Holland kon een kleine €2 mrd mee naar huis nemen en Brainport Eindhoven bijna €1 mrd.

Noord-Holland-Noord, dat ook 40.000 huizen moet bouwen en waar vele woonkernen een beroerde ontsluiting hebben, moest zich tevreden stellen met een troostprijs van enkele tientallen miljoenen voor Hoorn en Alkmaar. Meer dan €53 mln zat er niet in voor de regio.

Lappendeken van subregio's

Over het waarom van de miskleun bestaat weinig onduidelijkheid. De regio is intern verdeeld en mist bestuurskracht, zowel op gemeentelijk als op provinciaal niveau. Van een eenheid is alleen al geen sprake omdat Noord-Holland boven het Noordzeekanaal een lappendeken is van subregio's. Waterland, de Zaanstreek en IJmond zijn op Amsterdam georiënteerd, West-Friesland is een geval apart met een sterke eigen cultuur, de Kop is een kunstmatige bundeling van gemeenten helemaal in het noorden en in de regio-Alkmaar is ondergebracht wat in het midden overbleef.

Sommige gemeenten hechten veel aan hun eigen identiteit en zijn niet geneigd om samen te werken. De Zeeuw verwijst naar het voorbeeld van de 'ouderwetse controverse' tussen Wieringen en Wieringermeer. 'In Wieringen noemden ze hun burens in de Wieringermeer "penen"', zegt hij. 'Toen ik er eens de boodschap kwam brengen dat ze beter konden fuseren, moest ik mij haasten naar mijn autootje. Ze kwamen met hooivorken achter mij aan, spreekwoordelijk dan.'

Calimerocomplex

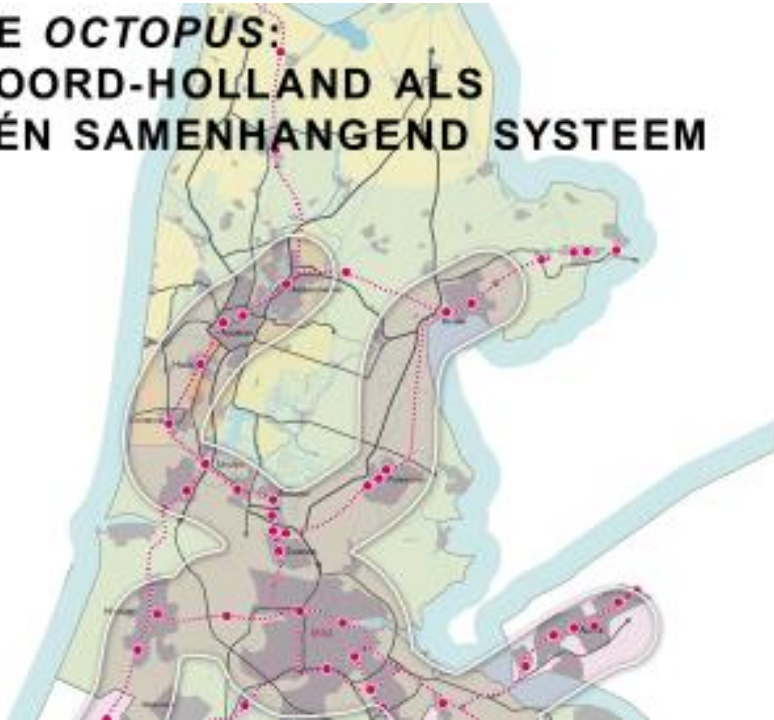
De relatie met de provincie is niet minder ingewikkeld. Noord-Holland-Noord worstelt met een calimerocomplex. Het schiereiland ligt in de schaduw van de Metropool Regio Amsterdam (MRA) en heeft, aldus De Zeeuw, het gevoel dat de ambtenaren en gedeputeerden in het provinciehuis in Haarlem erg op Amsterdam zijn gericht en weinig oog hebben voor de noden van het noorden. 'De provincie houdt niet van boven het Noordzeekanaal. Zij laat de regio maar wat aanklooien.'

'De provincie houdt niet van boven het Noordzeekanaal. Zij laat de regio maar wat aanklooien' Friso de Zeeuw, voorzitter Economisch Forum Holland boven Amsterdam

Maar het zijn niet alleen wethouders en gedeputeerden die navelstaren. Het bedrijfsleven opereert evenmin als een geheel. Daarbij helpt het niet dat er niet één centraal thema is dat verbindt, zoals hightech in Eindhoven of de maakindustrie in de Achterhoek. Het is van alles wat, en soms heel veel.

Zo domineert in West-Friesland de zaadsector, met een hoofdrol op het wereldtoneel. In Den Helder ontwikkelt zich op het terrein van de voormalige visafslag een maritiem cluster. Op de Energy & Health Campus in Petten bundelen 1600 hoog opgeleide kenniswerkers hun krachten. Langs het Noordzeekanaal is veel industrie.

DE OCTOPUS: NOORD-HOLLAND ALS ÉÉN SAMENHANGEND SYSTEEM

Walhalla voor gamers

In Purmerend zijn op de 'techcampus' H20 Esports zo'n veertig bedrijfjes ondergebracht in een oud schoolgebouw dat omgetoverd is in een walhalla voor gamers. Het amusement- en IT-cluster, dat klaslokalen voor bijvoorbeeld de minor Future of Gaming van de Hogeschool van Amsterdam heeft maar ook bingomiddagen voor een Purmerends publiek organiseert, is opgetuigd door twee internationals van een handbalvereniging uit Volendam, Matthijs Vink en Dirk Tuip.

**Economisch
Forum**

Holland boven Amsterdam

Het bedrijfsleven in de regio kost het veel moeite om een belangenbehartiger op te zetten waar iedereen naar luistert. Het Economisch Forum is intussen zichtbaarder en heeft invloed, maar mist nog voldoende slagkracht. Dat geldt ook voor andere platforms, zoals het Ontwikkelingsbedrijf Noord-Holland Noord. Tegelijkertijd is er weinig afstemming tussen bedrijven, overheden en kennisinstellingen. Een economic board zoals in andere regio's waar ondernemers, politici en het onderwijs met elkaar een toekomstagenda opstellen, ontbreekt in het noorden van Noord-Holland.

Eigen belangen voorop

Twee nieuwe onderzoeken bevestigen het beeld van een gefragmenteerde regio. Ruim een jaar geleden stelden de Rijksuniversiteit Groningen en Berenschot in een rapport dat er een 'bestuurscultuur is waar binnen en tussen subregio's elkaar niet altijd wat

ge Gund wordt, maar waar eigen belangen vaak voorop staan en er weinig vanuit gezamenlijk belang wordt geacteerd.' Bestuurders opereren eigenwijs, 'waardoor de gezamenlijke besluitvorming traag gaat.'

'Een bestuurscultuur waar binnen en tussen subregio's elkaar niet altijd wat ge Gund wordt, maar waar eigen belangen vaak voorop staan en er weinig vanuit gezamenlijk belang wordt geacteerd' Rapport Berenschot

Rabobank publiceerde vorige maand een analyse, met daaraan gekoppeld enkele aanbevelingen. Ook hier is de teneur dat er weinig cohesie is. De samenwerking kreeg van de vijftig personen die Rabobank sprak, slechte rapportcijfers. 'Het is te veel los zand', vatten de economen van de bank samen.

Verborgene kampioenen

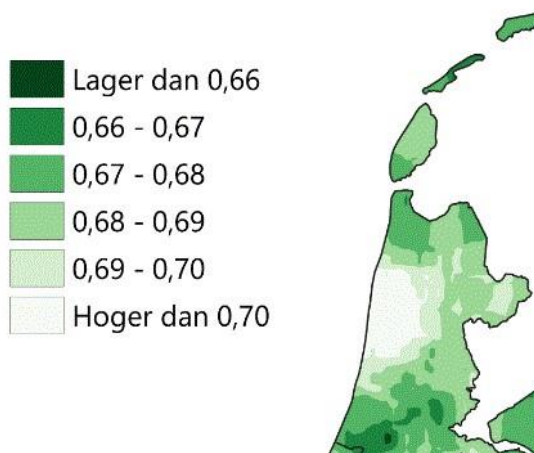
De bank stelt dat er 'ondernemende en zeer innovatieve bedrijven' in de regio zijn, vooral in het mkb, die onbekend zijn bij het grote publiek. Deze hidden champions zouden in het voetlicht moeten worden gebracht om achterblijvers te inspireren.

Op het Alkmaarse bedrijventerrein Boekelermeer zijn enkele van die parels. Zoals SCW, dat zegt met 'baanbrekende technologieën' groen gas en waterstof uit afval te kunnen produceren. Nog geen kilometer verderop stort PhotonFirst zich op de halfgeleidertechnologie van fotonica. Maar dit bedrijf is zo onbekend dat zelfs de wethouder economische zaken van Alkmaar, de CDA'er Robert te Beest, begin maart zei nog nooit van het bedrijf te hebben gehoord.

PhotonFirst barstte enkele jaren geleden van de ambities. Oprichter Pim Kat stelde een omzet van €200 mln en een beursgang in 2025 in het vooruitzicht.

Grootaandeelhouder Active Capital benoemde vorig jaar een nieuwe ceo, John de Kok, en die temperde de verwachtingen. 'Het tijdspad was veel te optimistisch', zegt De Kok in zijn kantoor, dat duidelijk veel te groot is voor een bedrijf met een omzet van 'enkele miljoenen'.

Niveau van brede welvaart

Broccoli uit Wervershoof

Een andere verborgene kampioen bevindt zich in Wervershoof in West-Friesland, een subregio die zich onderscheidt door juist wel een hechte samenwerking. Dit is Gitzels,

dat groenten als bloemkool en broccoli opkweekt uit zaad en aflevert aan agrariërs in heel Nederland. Het bedrijf produceert 160 miljoen zaailingen per jaar, zegt Mike Gitzels (29), die zijn vader William eind dit jaar opvolgt als directeur van de onderneming. De kwekerij kan daarmee 80% van de boeren in de regio tot haar afnemers rekenen, landelijk ligt het marktaandeel op 45%.

Gitzels kon door de krachten te bundelen met elf burens investeren in aardwarmte en maakte met twee ondernemingen uit Andijk automatische pootmachines van Italiaanse oorsprong geschikt voor kleine koolplantjes. Veredelaar Enza uit Enkhuizen doet in een hoek van de twaalf hectare kassen van Gitzels proeven met zaden van komkommers, tomaten en paprika. 'We hebben elkaar in deze branche hard nodig', zegt Gitzels. 'We moeten wel samenwerken.'

'Mensen maken het verschil'

De regio beseft intussen dat het roer om moet. De Zeeuw meent dat het daarbij helpt als er een boegbeeld op het toneel komt. 'Mensen maken het verschil', zegt hij. 'Er is lange tijd geen leiderschap in Noord-Holland-Noord geweest.' De emeritus-hoogleraar vindt de 54-jarige Anja Schouten, chef van de regionale politie tot haar benoeming in 2021 tot burgemeester van haar geboortestad Alkmaar, geknipt voor deze rol. 'Anja Schouten bouwt haar netwerken in Haarlem, Den Haag en Brussel snel uit. Ze pakt het goed op en is de geschikte persoonlijkheid.'

Wat vindt Schouten er zelf van? Ze moet na het collectieve ontslag van haar wethouders half maart Alkmaar in haar eentje besturen en heeft het daar druk mee. Maar eerder stelde Schouten op een voor de regio kenmerkende, nuchtere, directe en bescheiden wijze dat het 'heel belangrijk is dat je elkaar ontmoet, ook als je denkt dat het nu niet nodig is.' Bij de presentatie van het rapport van Rabobank in Alkmaar onderstreepte de partijloze stadsbestuurder het belang van een 'commitment dat je ooit van tafel wegloopt' als het moeilijk wordt. 'Je kunt dan zeggen dat het veel tijd heeft gekost, maar er is wel een tekst die we kunnen ondertekenen.'